

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในกับการมีส่วนร่วม
ในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE INTERNAL EDUCATIONAL QUALITY
ASSURANCE PROCESS AND THE PARTICIPATION IN EDUCATIONAL QUALITY
ASSURANCE AT PROGRAM LEVEL OF AGRICULTURE AND NATURAL
RESOURCES FACULTY, RAJAMANGALA UNIVERSITY
OF TECHNOLOGY TAWAN-OK

Received: December 16, 2021

Revised: March 9, 2022

Accepted: April 8, 2022

วิษณุ โชโต^{1*} สุภาภรณ์ บุญเจริญ²Wisanu Choto^{1*} Supaporn Boonjarern²

*Corresponding Author, E-mail: wisanu_ch@rmutto.ac.th.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตรของบุคลากรคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ของบุคลากรจำแนกตามสายงาน และประสบการณ์ทำงาน โดยการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมดในหน่วยงาน ได้แก่ บุคลากรคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก จำนวน 61 คน ทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, $SD = 0.29$) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

¹บุคลากร คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

²อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

ได้แก่ ด้านการประเมินคุณภาพ ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.38$) ด้านการดำเนินงานและเก็บข้อมูล ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.36$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.73$, $SD = 0.32$) และด้านการเสนอแนวทางการปรับปรุง ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.26$) ตามลำดับ

2. การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ของบุคลากรคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.26$) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.01$, $SD = 0.64$) ด้านนักศึกษา ($\bar{X} = 3.81$, $SD = 0.86$) ด้านการกำกับมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.76$, $SD = 0.96$) ด้านอาจารย์ ($\bar{X} = 3.73$, $SD = 0.94$) ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน ($\bar{X} = 3.67$, $SD = 0.97$) และด้านบัณฑิต ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.90$) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร จำแนกตามสายงาน และประสบการณ์ทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

4. กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.69$) และรายด้าน ได้แก่ การวางแผน (Plan) การดำเนินงานและเก็บข้อมูล (Do) การประเมินคุณภาพ (Check/ Study) และการเสนอแนวทางการปรับปรุง (Act) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.68, 0.60, 0.57$ และ 0.50 ตามลำดับ)

คำสำคัญ: กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน การมีส่วนร่วม การประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร

Abstract

The objective of this research were to study the relationship between the internal education quality assurance process and the personnel participation in education quality assurance at program level of Agriculture and Natural Resources Faculty, Rajamangala University of Technology Tawan-Ok and to compare the personnel participation in education quality assurance at program level when classified by respondents' line of work and work experience. The population of this research were personnel of Agriculture and Natural Resources Faculty, Rajamangala University of Technology Tawan-Ok, consisted of 61 administrators, instructors and supporting. The research instrument were a questionnaire of the internal education quality assurance process and a questionnaire of the personnel participation in education quality assurance at program level. Data were analyzed in terms of mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA and Pearson's product moment correlation coefficient.

The findings showed that:

1. The internal education quality assurance process of Agriculture and Natural Resources Faculty, Rajamangala University of Technology Tawan-Ok in overall ($\bar{X} = 3.87$, $SD = 0.29$) and individually were rated at a high level. The rankings from highest to lowest were: 1) Check/ Study

(\bar{X} = 4.06, SD = 0.38) 2) Do (\bar{X} = 4.03, SD = 0.36) 3) Plan (\bar{X} = 3.73, SD = 0.32) and 4) Act (\bar{X} = 3.69, SD = 0.26) respectively.

2. The personnel participation in education quality assurance at program level of Agriculture and Natural Resources Faculty, Rajamangala University of Technology Tawan-Ok in overall (\bar{X} = 3.69, SD = 0.26) and individually were rated at a high level. The rankings from highest to lowest were: 1) Learning supports (\bar{X} = 4.01, SD = 0.64) 2) Students (\bar{X} = 3.81, SD = 0.86) 3) standard control (\bar{X} = 3.76, SD = 0.96) 4) instructors (\bar{X} = 3.73, SD = 0.94) 5) Curriculum, Teaching & learning strategy and learners' assessment (\bar{X} = 3.67, SD = 0.97) and 6) Graduates (\bar{X} = 3.56, SD = 0.90) respectively.

3. Comparisons of the personnel participation in education quality assurance at program level of Agriculture and Natural Resources Faculty, Rajamangala University of Technology Tawan-Ok revealed significant differences ($p < .05$) in overall and individually when classified by line of work and work experience.

4. The internal education quality assurance process in overall was significant ($p < .05$) positive correlation with the personnel participation in education quality assurance at program level ($r = 0.69$). In each process included Plan, Do, Check/ Study and Act were significant ($p < .05$) positive correlation with the personnel participation in education quality assurance at program level with the Pearson's Correlation Coefficient $r = 0.68, 0.60, 0.57$ and 0.50 respectively.

Keywords: Internal education quality assurance process, Participation, Education quality assurance at program level

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐานโดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย “ระบบการประกันคุณภาพภายใน” และ “ระบบการประกันคุณภาพภายนอก” เพื่อใช้เป็นกลไกในการผดุงรักษาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาการประกันคุณภาพภายในเป็นการสร้างระบบและกลไกในการพัฒนา ติดตามตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายและระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560, หน้า 16)

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในรอบ พ.ศ. 2557-2561 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 3 ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน โดยมีองค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามพันธกิจ 4 ด้านของสถาบันอุดมศึกษาและเพิ่มเติมด้านอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การ

ประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน ดำเนินการไปพร้อมกัน หากเป็นตัวบ่งชี้ที่เน้นกระบวนการจะต้องมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ภายใต้การดำเนินการตามตัวบ่งชี้กระบวนการดังกล่าวด้วย (Process performance) ซึ่งได้กำหนดหลักการพัฒนาไว้ดังนี้ การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ใน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำกับมาตรฐาน 2) บัณฑิต 3) นักศึกษา 4) อาจารย์ 5) หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และ 6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร คือการส่งเสริม พัฒนานักศึกษา การวางระบบกระบวนการจัดการเรียนการสอน จำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา (โดยเฉพาะการคุมวิทยานิพนธ์ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร) ผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัยของคณาจารย์ สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ การดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งคุณภาพบัณฑิต ซึ่งจะพิจารณาจากการมีงานทำหรือประกอบอาชีพอิสระ คุณภาพผลงานตีพิมพ์และเผยแพร่ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560, หน้า 24-25)

คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา ซึ่งในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ โดยในปีการศึกษา 2563 ผลประเมินการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ พบคะแนนเฉลี่ยและผลการประเมิน ดังนี้ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก, 2563)

องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน ผ่านเกณฑ์ทุกตัวชี้วัด

องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต มีคุณภาพระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ย 4.38 จาก 5 คะแนน)

องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา มีคุณภาพระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.11 จาก 5 คะแนน)

องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ มีคุณภาพระดับดี (คะแนนเฉลี่ย 3.54 จาก 5 คะแนน)

องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน มีคุณภาพระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.50 จาก 5 คะแนน)

องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีคุณภาพระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.81 จาก 5 คะแนน)

ผลการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตรโดยรวม 6 หลักสูตร พบว่า มีคุณภาพระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.52 จาก 5 คะแนน) เมื่อวิเคราะห์ตามรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พบว่า มีคุณภาพระดับดีทุกหลักสูตร เรียงตามคะแนนการประเมินจากมากไปหาน้อย ได้แก่

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาเกษตรกลวิธาน (คะแนนเฉลี่ย 3.68)

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพืชศาสตร์ (คะแนนเฉลี่ย 3.57)

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาสัตวศาสตร์ (คะแนนเฉลี่ย 3.57)

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาประมง (คะแนนเฉลี่ย 3.52)

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาพืชศาสตร์ (คะแนนเฉลี่ย 3.50)

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์ (คะแนนเฉลี่ย 3.36)

จากผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ปีการศึกษา 2563 คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกนั้น พบว่า องค์ประกอบส่วนใหญ่ยังมีผลการประเมินอยู่ในระดับที่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้อีก ซึ่งจากปัญหาเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาที่พบกันมาก

คือ การใช้เวลาในการจัดเตรียมเอกสารที่มากเกินไป การปฏิบัติงานต้องเป็นไปตามเกณฑ์ของ สกอ. และ สมศ. ซึ่งไม่ตรงกับบริบทของหน่วยงาน สาขาวิชา คณะ และสถาบัน จึงทำให้บุคลากรมีความรู้สึกยุ่งยาก และเสียเวลาต่อการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาการดำเนินการ ตลอดจนการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับคณะและระดับสาขาวิชา ทั้งนี้เนื่องจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง ควรดำเนินการในองค์กรอย่างมีระบบ มีการทำงานเป็นทีม โดยมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการวางแผน การปฏิบัติงาน การประเมินตรวจสอบ และการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งที่ผ่านมาปัญหาในการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษานั้น ยังมีความไม่เท่าเทียมในหน้าที่รับผิดชอบเท่าที่ควร มีบุคลากรที่ต้องปฏิบัติงานมากและน้อยแตกต่างกันมาก โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ต้องรายงานผลต่อหน่วยงาน ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงสนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร เพื่อสร้างความยุติธรรมในการะงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรอย่างมีคุณภาพ ซึ่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ได้กำหนดให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของภาระการทำงานนอกเหนือจากงานประจำ มีแนวทางการจัดกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษายึดตามวงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินงานและเก็บข้อมูล (Do) การประเมินคุณภาพ (Check/ Study) และการเสนอแนวทางการปรับปรุง (Act) ซึ่งผู้วิจัยสนใจศึกษาความสำคัญของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษายึดตามวงจรคุณภาพ ทั้ง 4 ขั้นตอน ว่าน่าจะเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ดังผลการศึกษาของ จานงค์ จันวิจิตร (2559) และ รุ่งเรือง สิทธิจันทร์ (2560) ที่เสนอแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรใช้วงจรคุณภาพ PDCA ดำเนินงานโดยการจัดประชุมชี้แจงบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ร่วมกันวางแผนดำเนินงาน ทำการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งหวังจะนำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนาการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ ของคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมจากบุคลากรตามนโยบายเกิดการทำงานเป็นทีมที่มีความสุข และเกิดการพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมายในการประกันคุณภาพการศึกษาที่วางไว้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษายภายในของคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ของบุคลากรคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
3. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ของบุคลากรคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยจำแนกตามสายงาน และประสบการณ์ทำงาน

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ของบุคลากรคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

ขอบเขตในการวิจัย

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สายงาน และประสบการณ์ทำงาน

1.2 กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินงานและเก็บข้อมูล การประเมินคุณภาพ และการเสนอแนวทางการปรับปรุง

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำกับมาตรฐาน ด้านบัณฑิต ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ขอบเขตด้านประชากร

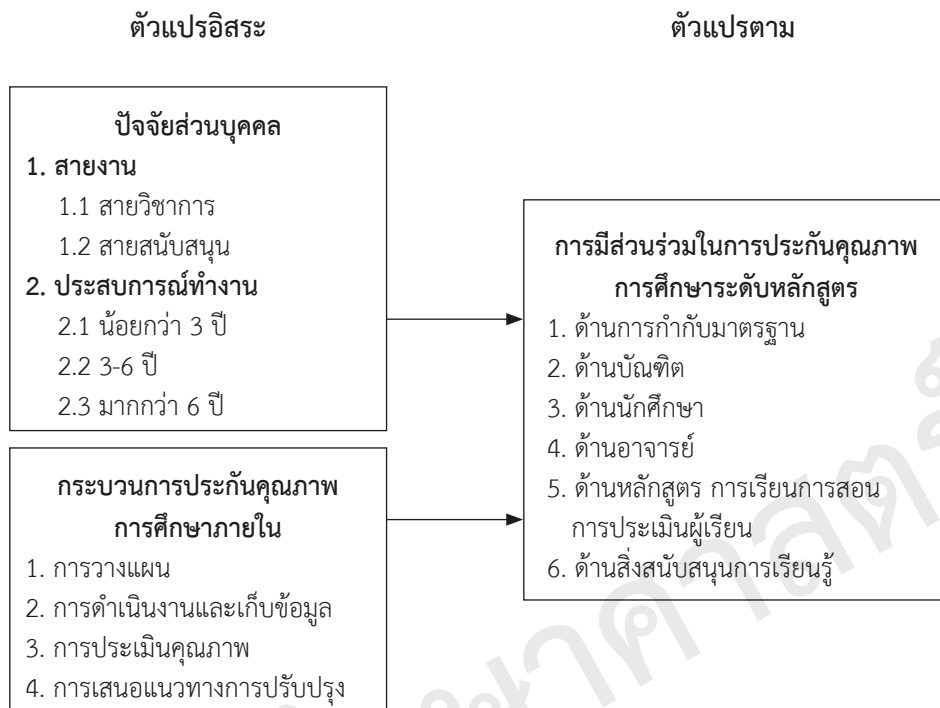
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ปีการศึกษา 2563 จำนวน 61 คน ประกอบด้วย สายงานวิชาการ 46 คน และสายสนับสนุน 15 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษากิจการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ได้แก่ แนวทางการจัดกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Plan) 2) การดำเนินงานและเก็บข้อมูล (Do) 3) การประเมินคุณภาพ (Check/ Study) และ 4) การเสนอแนวทางการปรับปรุง (Act) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560, หน้า 26) และการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร 6 ด้าน ได้แก่ 1) การกำกับมาตรฐาน 2) บัณฑิต 3) นักศึกษา 4) อาจารย์ 5) หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และ 6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560, หน้า 41-88) ดังภาพที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษากิจการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ได้แก่ แนวทางการจัดกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Plan) 2) การดำเนินงานและเก็บข้อมูล (Do) 3) การประเมินคุณภาพ (Check/ Study) และ 4) การเสนอแนวทางการปรับปรุง (Act) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560, หน้า 26) และการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร 6 ด้าน ได้แก่ 1) การกำกับมาตรฐาน 2) บัณฑิต 3) นักศึกษา 4) อาจารย์ 5) การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และ 6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560, หน้า 41-88) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. บุคลากรที่มีสายงานแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร แตกต่างกัน
2. บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร แตกต่างกัน
3. กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยรวมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร
 - 3.1 กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ด้านการวางแผน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร
 - 3.2 กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ด้านการดำเนินงานและเก็บข้อมูล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร
 - 3.3 กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ด้านการประเมินคุณภาพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร
 - 3.4 กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ด้านการเสนอแนวทางการปรับปรุง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน หมายถึง ระบบและกลไกการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามตัวบ่งชี้ เป้าหมาย ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เป็นประโยชน์และเป็นที่ยอมรับต่อสังคม เป็นกระบวนการหรือวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในขององค์กร ซึ่งต้องมีการประเมินตนเองตามตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพภายในทุกปีการศึกษา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดวงจรเดมมิ่ง PDCA (Plan-Do-Check-Act) มาใช้ศึกษาขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในขององค์กร ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560, หน้า 26)

1. การวางแผน (Plan) หมายถึง การจัดข้อมูลพื้นฐานการศึกษา และการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การทำแผนปฏิบัติการ การปฏิบัติงานของสถานศึกษา

2. การดำเนินงานและเก็บข้อมูล (Do) หมายถึง การดำเนินงานในเรื่องของการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผน การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การจัดทำรายงานผล การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการเสนอรายงานให้ผู้เกี่ยวข้อง

3. การประเมินคุณภาพ (Check) หมายถึง การทบทวนแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล

4. การเสนอแนวทางการปรับปรุง (Act) หมายถึง การดำเนินการในเรื่องของการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานสูงขึ้นตามที่กำหนด ซึ่งเป็นมาตรฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร

ในการผลิตบัณฑิตเพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะพึงประสงค์และเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพการดำเนินงานและการบริหารงานระดับหลักสูตรถือว่าสำคัญที่สุด ซึ่งองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรมี 6 ด้าน ได้แก่ 1) การกำกับมาตรฐาน 2) บัณฑิต 3) นักศึกษา 4) อาจารย์ 5) หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และ 6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560, หน้า 42)

การมีส่วนร่วม หมายถึง บุคลากรทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนด การตรวจสอบผลการดำเนินงาน และปรับปรุงแก้ไขให้เกิดการพัฒนาในกิจกรรมหรือโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร หมายถึง พฤติกรรมของบุคลากรที่แสดงออกต่อมีส่วนร่วมดำเนินงานกิจกรรมประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร ของคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ว่ามีมากหรือน้อยเพียงใด ตามระบบและแผนงานที่วางไว้ของการดำเนินงานประกันคุณภาพใน 6 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมด้านการกำกับมาตรฐาน หมายถึง การที่บุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดย สกอ.

2. การมีส่วนร่วมด้านบัณฑิต หมายถึง การที่บุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และการติดตามผลบัณฑิตปริญญาตรีที่ดำเนินงานทำหรือประกอบอาชีพอิสระ และผลงานของนักศึกษาปริญญาโท/ เอก ที่ตีพิมพ์หรือเผยแพร่

3. การมีส่วนร่วมด้านนักศึกษา หมายถึง การที่บุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับนักศึกษา การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา อัตราการคงอยู่ของนักศึกษา อัตราการสำเร็จการศึกษา ความพึงพอใจและผลการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา

4. การมีส่วนร่วมด้านอาจารย์ หมายถึง การที่บุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนาอาจารย์ ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ อัตราการคงอยู่ของอาจารย์ และความพึงพอใจของอาจารย์

5. การมีส่วนร่วมด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน หมายถึง การที่บุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วมในสาระของรายวิชาในหลักสูตร การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

6. การมีส่วนร่วมด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ หมายถึง การที่บุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วมในระบบการดำเนินงานของหน่วยงานเพื่อให้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีจำนวนสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการปรับปรุงตามผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ ต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ของบุคลากรคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรสายงานวิชาการและสายสนับสนุน ในลักษณะภาระหน้าที่รับผิดชอบอาจทำให้รายละเอียดการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษานั้น มีลักษณะแตกต่างกันบ้าง แต่ในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ของหน่วยงานนั้นต้องมีการประสานงานร่วมมือกันในทุกๆ ด้าน ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรมากขึ้น ซึ่งจะได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ของหน่วยงานต่อไป

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ของบุคลากรคณะเกษตรศาสตร์ และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ของบุคลากรจำแนกตามสายงาน และประสิทธิภาพการทำงาน โดยการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมดในหน่วยงาน ได้แก่ บุคลากรคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก จำนวน 61 คน ประกอบด้วย สายงานวิชาการ 46 คน และสายสนับสนุน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.91 และแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร จำนวน 36 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.86 ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา คิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way

ANOVA) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient: r)

ผลการวิจัย

1. กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ตามความคิดเห็นของบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, $SD = 0.29$) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการประเมินคุณภาพ ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.38$) ด้านการดำเนินงานและเก็บข้อมูล ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.36$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.73$, $SD = 0.32$) และด้านการเสนอแนวทางการปรับปรุง ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.26$) ตามลำดับ ประเด็นที่บุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงที่สุดในแต่ละด้าน ได้แก่ หน่วยงานนำผลการประเมินของปีก่อนหน้านี้ มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน หน่วยงานดำเนินการเก็บข้อมูลในการดำเนินการให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ หน่วยงานได้สร้างเครื่องมือ และจัดทำคู่มือตรวจสอบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา หน่วยงานมีการจัดตั้งคณะกรรมการศึกษา และนำข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

2. การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ของบุคลากรคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.26$) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.01$, $SD = 0.64$) ด้านนักศึกษา ($\bar{X} = 3.81$, $SD = 0.86$) ด้านการกำกับมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.76$, $SD = 0.96$) ด้านอาจารย์ ($\bar{X} = 3.73$, $SD = 0.94$) ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน ($\bar{X} = 3.67$, $SD = 0.97$) และด้านบัณฑิต ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.90$) ตามลำดับ ประเด็นที่บุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงที่สุดในแต่ละด้าน ได้แก่ บุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานการบริหารหลักสูตร (มคอ.3 – มคอ.7) มีส่วนร่วมในการดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลแบบสอบถามภาวะมีงานทำของบัณฑิต/ ผลงานของนักศึกษาที่ตีพิมพ์หรือเผยแพร่ มีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา มีส่วนร่วมในกระบวนการการบริหารอาจารย์ มีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีส่วนร่วมในกระบวนการปรับปรุงตามผลการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ จำแนกตามสายงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยบุคลากรสายวิชาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ทั้งโดยรวมและรายด้านมากกว่าบุคลากรสายสนับสนุน และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยส่วนใหญ่ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 6 ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา มากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 3 ปี

4. กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ซึ่งกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยรวม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ

การศึกษา ระดับหลักสูตร โดยรวมด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.69 และมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในด้าน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มากที่สุด ($r = 0.74$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวางแผน (Plan) การดำเนินงานและเก็บข้อมูล (Do) การประเมินคุณภาพ (Check/ Study) และการเสนอแนะทางการปรับปรุง (Act) ($r = 0.68, 0.60, 0.57$ และ 0.50) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ตามวงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินงานและเก็บข้อมูล (Do) การประเมินคุณภาพ (Check/ Study) และการเสนอแนะทางการปรับปรุง (Act) โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560, หน้า 26) โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากในด้านการวางแผนนั้น คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติได้นำผลการประเมินของปีก่อนหน้า มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน และมีกระบวนการประชุมวางแผนการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา ในการดำเนินงานและเก็บข้อมูล ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในการดำเนินการให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่องเป็นระยะตามแผนการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพ โดยหน่วยงานได้สร้างเครื่องมือ และจัดทำคู่มือตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และดำเนินการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล ตามแผน และปฏิทินงานการประกันคุณภาพการศึกษา จากนั้นมีการเสนอแนะทางการปรับปรุง โดยการจัดตั้งคณะกรรมการ ศึกษา และนำข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และวางแผนปรับปรุงและดำเนินการปรับปรุงตามผลการประเมิน จึงส่งผลให้กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ตามวงจรคุณภาพ PDCA อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน สอดคล้องกับจินดารัตน์ บัวพงษ์ (2560) ที่ศึกษาพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร ภาพรวมและรายด้านมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้การพัฒนาการปรับปรุงการศึกษา การศึกษาและเตรียมการ การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก และการวางแผนประกันคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ สอดคล้องกับ เกษรา ตริเพชยนต์ศักดิ์ (2556) ที่ศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงานและเก็บข้อมูล การประเมินคุณภาพ และการเสนอแนะทางการปรับปรุง และสอดคล้องกับ รุ่งเรือง สิทธิจันทร์ (2560) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมสูงที่สุด คือ ด้านการ

ดำเนินงาน (Do) รองลงมา ได้แก่ ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) การปรับปรุงผลการดำเนินงาน (Act) และการวางแผน (Plan) ตามลำดับ

2. จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ของบุคลากร คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ด้านนักศึกษา ด้านการกำกับมาตรฐาน ด้านอาจารย์ ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และด้านบัณฑิต ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร เป็นการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาว่าหลักสูตรต่างๆ ของคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ได้ดำเนินการเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560, หน้า 42) ซึ่งในการดำเนินงานทุกขั้นตอน และตัวบ่งชี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคน ซึ่งจากผลประเมินการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ในปีการศึกษา 2563 พบว่า โดยรวมมีคุณภาพระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.52 จาก 5 คะแนน) และมีคุณภาพระดับดีในทุกหลักสูตร (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก, 2563) แสดงให้เห็นว่า คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร ทั้งในระดับคณะและระดับสาขาวิชา จึงได้กำหนดให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของภาระการทำงานนอกเหนือจากงานประจำ และในด้านต่างๆ คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติได้ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วม ดังนี้ มีกระบวนการประชุมวางแผนพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผล การรายงานผลการพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนาปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะ คุณภาพหลักสูตร และการเรียนการสอน บุคลากรส่วนใหญ่ต้องมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา การควบคุมการดูแลการให้คำปรึกษาวิชาการ และแนะแนวแก่นักศึกษาในการเรียนการสอน โดยเฉพาะบุคลากรในสายวิชาการ ที่ต้องให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระต่างๆ บุคลากรส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการการบริหารอาจารย์ประจำหลักสูตร ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ ตลอดจนกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ บุคลากรทุกคนต้องดำเนินงานตามหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการกำกับติดตาม ตรวจสอบ การประเมินผู้เรียนในทุกระยะ และบุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำการสำรวจความต้องการ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ กระบวนการปรับปรุงตามผลการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ กระบวนการจัดทำแผนครุภัณฑ์สนับสนุนการเรียนรู้ เป็นต้น จึงส่งผลให้บุคลากรมีส่วนร่วมในทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ปราบธรา อังคประสาชชัย (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก พบว่า การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับกับเกษรา ตรีไพทยานต์ ศักดิ์ (2556) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน: กรณีศึกษา สาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน และบุษรา มิ่งขวัญ (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วม

ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน สอดคล้องกับ จันทน์ จันจิตร (2559) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับ บุรพร กำบุญ (2560) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายด้าน บุคลากรมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพ มากที่สุดรองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ จำแนกตามสายงาน และประสบการณ์ทำงาน

3.1 จำแนกตามสายงาน พบว่า บุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุนมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยบุคลากรสายวิชาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตรมากกว่าบุคลากรสายสนับสนุน ซึ่งด้านที่สายวิชาการมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ ด้านนักศึกษา และด้านที่สนับสนุนมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากสายงานที่บุคลากรมีหน้าที่รับผิดชอบต่างกันโดยลักษณะของงาน ซึ่งฝ่ายวิชาการ ได้แก่ อาจารย์มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ส่วนฝ่ายสนับสนุน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนงานวิชาการจึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ จึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ของฝ่ายวิชาการและฝ่ายสนับสนุน แตกต่างกัน สอดคล้องกับ กชกร ดาราพาณิชย์ (2555) ที่ศึกษาพบว่า หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ มีระดับการรับรู้ การมีส่วนร่วมและการยอมรับต่อการประกันคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ เกษรา ตรีไพชนต์ศักดิ์ (2556) ที่ศึกษาพบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในแตกต่างกัน และพินดา วัชรรังสี (2556) ได้เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับอุดมศึกษา เขตถนนบุรี ระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ พบว่า บุคลากรระดับอุดมศึกษาที่เป็นผู้บริหารและอาจารย์ มีระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาสูงกว่าบุคลากรระดับอุดมศึกษาที่เป็นเจ้าหน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ บุรพร กำบุญ (2560) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษาของบุคลากรสายวิชาการแตกต่างกับบุคลากรสายสนับสนุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 6 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา มากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 3 ปี ทั้งนี้เนื่องจากในการพัฒนาระบบและการปฏิบัติงานในองค์กร ประสบการณ์สามารถช่วยเพิ่มความรู้อย่างมีความรอบคอบ ในการวิเคราะห์ปัญหา สถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำความรู้มาพัฒนาระบบประกัน

คุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประสบการณ์จึงเป็นปัจจัยหรือตัวแปรสำคัญยิ่งในการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรารณา อังคประสาทชัย (2555) ที่ได้เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน พบว่า มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ เกษรา ตรีไพทยานต์ศักดิ์ (2556) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน จำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงาน พบว่า บุคลากรที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 30 ปี ขึ้นไป มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษามากที่สุด ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญกับบุคลากรที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานไม่เกิน 5 ปี

4. จากผลการวิจัยพบว่า กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.69$) ซึ่งในรายด้านกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Plan) การดำเนินงานและเก็บข้อมูล (Do) การประเมินคุณภาพ (Check/ Study) และการเสนอแนวทางการปรับปรุง (Act) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.68, 0.60, 0.57$ และ 0.50 ตามลำดับ) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในต้องมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและการร่วมคิด ร่วมทำของผู้บริหาร บุคลากร ทั้งฝ่ายวิชาการและฝ่ายสนับสนุน ซึ่งเป็นกลไกขับเคลื่อนที่สำคัญ ทั้งนี้เพื่อสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและผูกพันที่มุ่งมั่นร่วมมือร่วมใจการพัฒนาคุณภาพของหน่วยงานให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า วงจรคุณภาพ PDCA มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาที่พบกันมาก คือ การใช้เวลาในการจัดเตรียมเอกสารที่มากเกินไป การปฏิบัติงานต้องเป็นไปตามเกณฑ์ของ สกอ. และ สมศ. ซึ่งไม่ตรงกับบริบทของหน่วยงาน สาขาวิชา คณะและสถาบัน จึงทำให้บุคลากรมีความรู้สึกยุ่งยาก และเสียเวลาต่อการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา ดังนั้นคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ได้ตระหนักและพยายามนำประเด็นการประกันคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานมาฝึกอบรม ประชุม สร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อสร้างเป็นวัฒนธรรมองค์กร ให้กับบุคลากรถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน โดยนำแนวคิดของ วงจรเดมมิง PDCA (Plan-Do-Check-Act) มาใช้ขับเคลื่อนให้กระบวนการประกันคุณภาพภายในประสบความสำเร็จ เกิดการมีส่วนร่วมของบุคลากรเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย สอดคล้องกับ พนิดา วัชรรังสี (2556) ที่ศึกษาการรับรู้และการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับอุดมศึกษา เขตตอนบน ปีการศึกษา 2556 พบว่า มีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับวงจร PDCA ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งภาระหน้าที่ของการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบัน ถือเป็นเสมือนหน้าที่ของบุคลากรทุกหน่วยงาน ทุกภาคส่วนและทุกระดับชั้น และสอดคล้องกับ จันทน์ จันวิจิตร (2559) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัยพบแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของครู ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์พบว่า ควรดำเนินงานโดยการจัดประชุมชี้แจงครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันวางแผนดำเนินงาน ทำการวิเคราะห์

จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรใช้วงจรคุณภาพ PDCA และให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้แต่ละด้านตามความสำคัญ ดังนี้

1. กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ด้านการวางแผน (Plan) หน่วยงานควรมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจสำหรับบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้มากยิ่งขึ้น ในด้านการดำเนินงานและเก็บข้อมูล (Do) หน่วยงานควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้มากขึ้น ในด้านการประเมินคุณภาพ (Check/ Study) หน่วยงานควรส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจการใช้งานระบบฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (QA Online) ให้มากขึ้น และด้านการเสนอแนะแนวทางการปรับปรุง (Act) หน่วยงานควรพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ให้เป็นระบบที่มีคุณภาพที่เหมาะสมอยู่เสมอ

2. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ในด้านการกำกับมาตรฐาน หน่วยงานควรส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะ คุณภาพหลักสูตร และการเรียนการสอนให้มากขึ้น ในด้านบัณฑิต หน่วยงานควรส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินการกำกับ ติดตาม แบบสอบถามความพึงพอใจคุณภาพบัณฑิต ด้านนักศึกษา หน่วยงานควรส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา และการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้มากขึ้น ด้านอาจารย์ หน่วยงานควรส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการติดตาม รวบรวมอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ และผลงานทางวิชาการ ด้านหลักสูตร หน่วยงานควรส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบูรณาการพันธกิจต่างๆ กับการเรียนการสอนให้มากขึ้น และด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ หน่วยงานควรส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในระบบการดำเนินงานของภาควิชา/ คณะ/ สถาบัน ให้มากขึ้น โดยเน้นการมีส่วนร่วมของอาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อให้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้มากขึ้น

3. หน่วยงานควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ของบุคลากรให้มากขึ้น โดยเน้นที่บุคลากรสายสนับสนุน และบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 3 ปี

4. ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตรนั้น หน่วยงานควรคำนึงถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของบุคลากรนั้นคือ กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ซึ่งหน่วยงานควรดำเนินงานอย่างเป็นระบบและขั้นตอนตามกระบวนการ PDCA คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินงานและเก็บข้อมูล (Do) การประเมินคุณภาพ (Check/ Study) และการเสนอแนะแนวทางการปรับปรุง (Act) ซึ่งจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ของบุคลากรมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการทบทวนครั้งต่อไป

1. ผู้สนใจต่อยอดการวิจัยควรศึกษาการพัฒนา รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ที่เป็นมาตรฐานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการแก้ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร/คณะ/สถาบัน
3. ควรศึกษาองค์ประกอบหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งในระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน เพื่อไปใช้ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพต่อไป
4. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์บุคลากรผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กชกร ดาราพาณิชย์. (2555). การรับรู้ การมีส่วนร่วม และการยอมรับของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ จัดการทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เกษรา ตรีโพชนต์ศักดิ์. (2556). การศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน: กรณีศึกษา สาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย Routine to Research มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จินดารัตน์ บัวพวงชน. (2560). ปัจจัยการบริหารที่สัมพันธ์ต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จันทน์ จันวิจิตร. (2559). การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์นี้ครุศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- บุรพร กำบุญ. (2560). การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยากรุงเทพธนบุรี. Veridian E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(1), 1746-1757.
- บุษรา มิ่งขวัญ. (2558). การมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. รายงานวิจัยองค์กร.
- ปรารถนา อังคประสารทชัย. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พนิดา วัชรรังสี. (2556). การรับรู้ และการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับอุดมศึกษาเขตหนทบุรี ปีการศึกษา 2556. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. (2563). รายงานประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. (Self – Assessment Report: SAR). ชลบุรี: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก.

รุ่งเรือง สิทธิจันทร์. (2560). การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *PULINET Journal*. 4(3), 105 – 112.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษารายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา